

Asia: VN/14214/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle apteekkitalouden uudistusta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi ja siihen liittyviksi asetusmuutosehdotuksiksi

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne lääkkeiden hintasääntelyyn ja lääketaksaan liittyvistä muutosehdotuksista.

-

Huomionne apteekkiveroon liittyvistä muutosehdotuksista.

SAK kannattaa myyntikateperusteiseen apteekkiverotukseen siirtymistä.

Sen sijaan ehdotettu sivuapteekkivähennyksen poisto saattaa vaarantaa sivuapteekkien toimintaa ja haja-asutusalueiden apteekkipalveluja, joten vähennyksen jatkamista tulisi vielä harkita.

Huomionne rajattuun itsehoitolääkevalikoimaan liittyvistä ehdotuksista.

SAK ei kannata tätä esitystä, joka on potilaan kokonaisvaltaisen ja rationaalisen lääkehoidon vastaista. Lääkehoitoa ei voi pirstoa osiin, vaan sitä tulee tarkastella kokonaisuutena. Lääkkeet eivät minkään valmisteiden osalta ole tavanomaisiin kulutushyödykkeisiin rinnastettavia tuotteita. Potilaat eivät ole kokeneet tarvetta tämäntyypisille muutoksille.

Huomionne itsehoitolääkkeiden myyntikanavan laajennukseen liittyvistä ehdotuksista.

SAK ei kannata ehdotusta, vaan esittää siitä luopumista. Kyselyissä n. 90 % potilaista on ollut tyytyväisiä nykyisiin lääkemyynnin kanaviin. Mahdollisuus henkilökohtaiseen lääkeneuvontaan lääkealan ammattilaiselta on olennainen osa turvallista ja vaikuttavaa lääkehoitoa. Myös itsehoitovalmisteilla voi olla haitallisia sivuvaikutuksia, ja myyntikanavien muutos saattaisi aiheuttaa väestössä asennemuutoksia ja turvallisen lääkehoidon vähättelyä.

Lääkehoito ja apteekkitoiminta tulisi yhä vahvemmin integroida osaksi sote-palvelujärjestelmän kokonaisuutta. Lääkkeiden myyntikanavien tarpeeton laajentaminen apteekkien ja lääkealan

ammattilaisten ulkopuolelle haittaisi tätä kehittämistyötä ja saattaisi joiltain osin lisätä julkisen sote-sektorin työtaakkaa.

Huomionne itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntilupiin liittyvistä ehdotuksista.

Mikäli muutos toteutetaan, Fimean suorittama valvonta on perusteltua. SAK ei kuitenkaan kannata itsehoitolääkkeiden myyntikanavien laajentamista nykyisestä

Huomionne lääkeasetukseen sisältyvistä ehdotuksista.

-

Huomionne lääkemääräyksestä poikkeavaan lääkkeiden toimittamiseen tai lääkemääräysten ilmeisten virheiden korjaamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Ehdotetut muutokset lääkkeiden toimittamisen sujuvoittamiseksi ovat kannatettavia.

Huomionne lääkekorvausten ehdolliseen korvattavuuteen liittyvien palautusmaksujen kohdentamiseen liittyvistä muutosehdotuksista.

Ehdotus tarkoittaisi käytännössä muutoksia sairaanhoitovakuutuksen rahoitusosuuksien muutoksiin ja palkansaajien maksuosuuden kiristymistä. Vaikka suuruusluokka olisi pieni, ei SAK kannata ehdotusta. Sairaanhoitovakuutuksen rahoitusta tulee tarkastella omana kokonaisuutenaan eikä rahoitusosuuksiin tule tehdä muutoksia tämäntyypisten erillislakien osana.

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden perusteluista.

-

Huomionne esityksen ja esittelymuistioiden vaikutusten arvioinnista.

Vaikutusten arviointia on tehty monipuolisesti, mutta silti kovin paljon jää oletusten ja arvailujen varaan. Erityisesti ehdotettu itsehoitolääkkeiden myyntikanavien laajennus olisi muutos, jota asiakkaat ja ammattilaiset eivät näe tarpeellisena, mutta joka potentiaalisesti saattaisi aiheuttaa monenlaisia haittoja potilaille ja toimialalle.

Myös mahdolliset haitalliset työllisyysvaikutukset apteekkialalle tulisi huomioida, erityisesti kun tällä hetkellä hallituksen työllisyystavoitteiden saavuttamisesta ollaan kaukana.

Ehdotettu apteekkiveron poisto itsehoitolääkkeiltä heikentäisi valtion taloutta ja olisi ristiriidassa valtiontalouden tasapainottamisen tavoitteen kanssa.

Huomionne muista esityksessä olevista ehdotuksista.

-

Vapaamuotoiset lausumat hallituksen esityksen luonnoksesta.

Valtiontalouden tasapainottamisen tavoitteet sekä edullinen ja vaikuttava lääkehoito ovat kannatettavia tavoitteita, mutta näihin lausuttavana oleviin säädösehdotuksiin sisältyy runsaasti epävarmuustekijöitä.

Osa ehdotetuista muutoksista on sellaisia, että ne päinvastoin johtavat todennäköisesti valtion verotulojen heikentymiseen, lääkehoidon saatavuuden ja turvallisuuden huonontumiseen sekä apteekkitoimialan vaikeuksiin erityisesti haja-asutusalueilla. SAK katsoo, että näiltä osin ehdotuksista tulee luopua tai ainakin niitä tulee vahvasti muokata.

Latvatalo Eveliina
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry - Työehdot-osasto
asiantuntijalääkäri Riitta Työläjärvi